

Nuorisoyhteistyö Seitin vaikuttavuusselvitys

Nuorisoyhteistyö Seitti

”Se on oikeen toteutettuna oikeesti nuorten unelmia ja ihan sika siistiä”

Viime keväänä ja kesänä Invalidiliitossa kesätöissä ollut Hanna Ihantola toteutti Seitille vaikuttavuusselvityksen. Nuorisoyhteistyö Seitin vaikuttavuusselvityksen haastatteluun osallistui yhteensä 12 entistä ja nykyistä seittinuorta. Haastateltavista seitsemän oli entisiä seittinuoria ja viisi nykyisiä seittiläisiä, joista kaksi oli varhaisnuoria. Selvityksen tarkoituksena oli selvittää Seitin toiminnan vaikutuksia ja merkitystä siihen osallistuneiden elämässä.

Tässä hieman selvityksen tuloksia

Miksi alun perin hakeuduit mukaan Seitin toimintaan? /Miten menit mukaan Seitin toimintaan?

Haastattelun perusteella Seittiin mennään mukaan hyvin monista eri syistä ja eri reittejä. Puolet haastateltavista oli pyydetty mukaan toimintaan Seitin koordinaattorin tai jonkin Seitin yhteistyöjärjestön työntekijän kautta. Mukaan oli löydetty myös muun järjestötoiminnan kautta. Lisäksi mukaan oli löydetty myös kaverin ja netin sekä kotiin tuleen mainoksen kautta. Seitistä oli lähdetty hakemaan vertaistukea ja verkostoja. Myös itse tapahtumat, niiden monipuolisuus ja kansainvälisyys olivat vetäneet mukaan. Eräs vastaaja halusi päästä vaikuttamaan nuorten asioihin ja rikkomaan ennakkoluuloja Seitin nuorisotoimikunnan kautta. Seitin oli koettu myös olevan jotain uutta. Eräs vastaaja halusi olla mukana, koska Seitissä on hyviä tyyppejä ja ketään ei kiusata ja porukalla on ainakin yksi yhdistävä tekijä.

Vastasiko toiminta odotuksia? Mitä odotit?

Puolet vastaajista oli sitä mieltä, että toiminta vastasi odotuksia ja odotukset olivat osalla myös ylittyneet. Toinen puoli haastateltavista kertoi, ettei heillä ollut odotuksia toiminnan suhteen tai että niitä oli vaikea asettaa, koska ei oikein tiennyt tarpeeksi, koska toiminta oli ollut silloin vasta niin alussa. Haluttiin mennä katsomaan millaista toiminta on avoimin mielin. Eräs vastaaja kertoi, että Seitti oli jotain uutta ja mielenkiintoista ja siitä tuli uutta virtaa. Koettiin helpoksi lähteä mukaan valmiiksi järjestettyyn tapahtumaan, jossa yöpymiset ynnä muut olivat kunnossa.

Mikä on parasta Seitissä?

Seitissä parasta koettiin olevan monipuolisuus, yhteisöllisyys ja yhteishenki sekä se, että kaikki ovat täysillä mukana. Myös yleistä ilmapiiriä keuhuttiin ja sitä, että annetaan yksilöiden persoonien näkyä toiminnassa. Seitti mahdollistaa sellaista, mitä ei muuten pystyisi tai uskaltaisi tehdä. Lisäksi vastauksissa tulivat esiin hienot ihmiset/ystävät, suunnittelun vapaus ja se, että toiminta on nuorten näköistä, koska siihen saa itse vaikuttaa. Seitin toiminnan oli myös koettu vahvistavan identiteettiä ja itsetuntoa. Parhaaksi koettiin myös se että kaikki pystyvät osallistumaan vamman/sairaudesta riippumatta, ja jokainen saa olla sellainen kuin on, eikä vammoihin tartuta. Kohtaukset eri vammaryhmään kuuluvien kanssa olivat erään vastaajan mielestä merkittäviä. Samoin myös ohjauksen kehittäminen ja verkostojen löytäminen.

Mikä merkitys Seitillä on/ on ollut sinulle?

Haastattelut osoittavat, että Seitin toiminnalla on ja on ollut vastaajille hyvin monenlaista merkitystä. Seitin kautta on saatu kavereita ja ystäviä ja kokeiltu paljon uusia asioita sekä saatu uusia kokemuksia. Seitti on

merkinnyt myös mielekästä tekemistä ja paikkaa, jossa rentoutua. Seitti on rohkaissut nuoria monenlaisten asioiden tekemiseen ja ollut mahdollistamassa nuorten unelmia. Seiltä on saatu tukea myös itsenäistymiseen ja Seitin kautta on koettu pärjäämisen tunteita. Seitti on luonut myös yhteenkuuluvuuden tunteita, ja porukan vertaistuellalla on ollut tärkeä merkitys. Vastaajat ovat oppineet myös paljon taitoja, joita voi hyödyntää myöhemmin elämässä.

Onko toiminta vaikuttanut siihen, millaista elämäsi on tällä hetkellä?

Seitin kautta on solmittu ystävyysuhteita ja parisuhteita, jotka vaikuttavat vielä tälläkin hetkellä entisten seittiläisten elämään. Taustasta Seitissä koettiin olleen hyötyä myös työelämässä. Seitti on myös tuonut rohkeutta, varmuutta sekä tunteen pärjäämisestä. Seitti on tuonut innon toimia järjestötasolla, ja myös yleisesti aktiivisuuden ja osallistumisen halun koettiin säilyneen. Seitistä on myös opittu erilaisia elämän taitoja, kuten vastuullisuutta. Eräälle vastaajista Seitin kautta saadut kansainväliset vaikutteet osoittautuivat tärkeäksi osaksi kansainvälistymiskokemusta. Lisäksi hyvien muistojen kerrottiin piristävän.

Mitä kehittämisideoita sinulla on seitin toimintaan?

Vastaajat pitivät kansainvälisen toiminnan jatkamista merkittävänä, etenkin nuorisovaihtoja toivottiin takaisin. Eräs vastaaja mainitsi, että ryhmämatkat ovat hyviä varsinkin aremmille matkustajille. Hän toivoi myös pidempiä ulkomaanmatkoja, koska viikko on niin lyhyt, kun kaksi päivää menee jo matkustamiseen. Myös pidempiä leirejä toivottiin. Seitin koordinaattorille toivottiin lisää tukea harjoittelijoiden ja nuorten aktivoimisen kautta. Toisen työntekijän palkkaamista pidettiin ihanteena.

Kenelle suosittelisit Seitin toimintaa?

Seittiä haluttiin suositella kaikille, etenkin, jollei ole vielä löytänyt sitä omaa juttua. Eräs vastaaja halusi suositella etenkin liikuntarajoitteisille, koska Seitissä on mahdollista olla mukana rajoitteista huolimatta, mutta kuitenkin hän uskoi, että myös pitkäaikaissairaat nuoret voisivat hyötyä Seitin toiminnasta. Eräs haastateltava suosittelee Seittiä nuorille, jotka haluavat nuorta, mutta jo vähän aikuisempaa seuraa.

Johtopäätökset

Seitin toiminnan tavoitteet ovat nuorten itsenäistymisen tukeminen, omien kokemusten jakaminen, muilta oppiminen ja nuorten osallisuus sekä se, että nuoret saavat toiminnasta rohkeutta, kokevat yhdenvertaisuutta, luovat sosiaalisia suhteita ja pääsevät tekemään samoja asioita kuin muutkin nuoret. Haastattelujen perusteella voidaan sanoa, että Seitin toiminta on, mitä suurimmassa määrin saavuttanut tavoitteensa näiden nuorten kohdalla ja sillä on/on ollut jollain tavalla tärkeä merkitys kaikkien haastateltujen elämässä. Seuraavassa esimerkit kaikkiin tavoitteisiin viittaavista haastatteluotteista.

Tavoite 1 Nuorten itsenäistymisen tukeminen: ”No ehkä isoin merkitys itsenäistymisen tukena, et sillon 16-vuotiaana, kun ekan kerran menin Seitin juttuihin ni en mä hirveesti ollu ollu missään ilman vanhempia ja ei ollu siltaval avustajaa, et ois voinu tost vaa lähtee ite. Mut sit siel Seitin tapahtumissa tuli tosi vahva pärjäämisentunne, et kyllähän mä selviinki ja kyllähän mä pärjääнки ja kyllähän mä osaanki näille avustajille selittää...”

Tavoite 2 Omien kokemusten jakaminen: ”oliks se Peurungassa, paljon meit oli 12-25 vuotiaita tyttöjä ja naisia nin sieläkin oli hieno ohjelma, mut sitte ilmapiiri oli niin avoin, että pystyttiin keskustelemaan

vakavammistakin aiheista.. painonhallinnasta ja muusta porukassa.. niin.. että se on ollu keskustelu, mikä on jääny kyllä mieleen ja ei Seitissä oikeestaan ollu semmosia juurikaan tabuja”

Tavoite 3 Muilta oppiminen: ”Ja sitten on saanu tosi paljon uutta tietoa ja sitte kaikkee on päässy näkee enemmän, mitä vammaisilla on tää elämä, koska mulle se ei hirveesti vaikuta mun elämään, mut sit ku on päässy keskusteleen muitten kanssa, niin on itellekin tullu sellain, että tietää enemmän.”

Tavoite 4 Nuorten osallisuus: no se oli muuten siistiä, että meillä oli ne 20 v bileet silloin ja neki oli meidän nuorten suunnittelemat.. kaikki mitä me tehtiin oli meistä lähtöisin, tietysti Jenniltä ehkä tuli niit ideoita, et hei lähettäskö ulkomaille.. ja ei me oltas voitu sitä ite järjestää... mut se oli silti se tuli meille.. se ei ollu mikään silleen nyt minä järjestin tämän..”

Tavoite 5 Nuoret saavat toiminnasta rohkeutta: ”ku Seitis annetaan kaikist helpoiten kaikkien mielipiteitten kuuluu ja sillä tavalla itekin rohkastuu siitä, että miten uskaltaa sanoo toiselle, et uskaltaa sanoo oman mielipiteensä, vaikka tietäis, ettei se oo pakosti sille toiselle tyypille se sen mielipide.

Tavoite 6 Nuoret kokevat yhdenvertaisuutta: ”mun mielestä aika paljon semmonen läpi vammaarajojen ja sairausrajojen ja ei ketään kiinnosta Seitissä, mikä se sun diagnoosi on periaatteessa J”

Tavoite 7 Nuoret luovat sosiaalisia suhteita: ”Ja sitten nykyinen parisuhdekin tuli sieltä kautta... Emmää voinu ikinä kuvitellakaan, että hän ois siellä, mut meillä oli vaan yks semmonen yksittäinen kehittymispäivä, että hän oli siellä osallistujana ja siitä se sitten lähti.”

Tavoite 8 Nuoret pääsevät tekemään samoja asioita, kuin muutkin nuoret: ”just ne ulkomaanreissut oli tietysti semmoset, missä mä olin ni myös hyviä ja tosi ainutlaatuisia, ku mun mielestä siinä on, vaikka tosiaan sanoin, että ymmärrän sen, minkä takia niistä luovuttiin osittain, mutta kyllähän ne on tosi hyviä mahdollisuuksia kuitenkin, joita ei kuitenkaan liikuntavammaisille tai muuten pitkäaikaissairaalle ni kauheen helppo ei oo toteuttaa mitään ulkomaanreissua, et ihan samalla tavalla ku kenen tahansa..”

Selvityksen perusteella Seitin toiminta on siis saavuttanut tavoitteensa hyvin ja sillä on ollut tärkeä merkitys toimintaan osallistuneiden elämässä. Nuorisoyhteistyö Seitin toiminnalle ja sen kehittämiseksi voidaan siis olettaa olevan tarvetta myös jatkossa. Seitin toiminnan jatkuvuuden kannalta olisi tärkeää, että lisää nuoria saataisiin mukaan toimintaan ja heitä saataisiin aktiivisiksi vaikuttajiksi ja koordinaattorin tueksi järjestämään toimintaa. Lisäksi olisi tärkeää kehittää seittivastaavien koulutusta siten, että jokaiseen kaupunkiin, jossa seittitoimintaa on, saataisiin vähintään kaksi vastaavaa ja varmistettaisiin toiminnan jatkuvuus myös silloin, kun joku vastaavista jää syystä tai toisesta pois tehtävästä. Yleisin poisjäännin syy on yli-ikäisyys, joka on luonnollista, joten siihen olisi tärkeää myös pystyä varautumaan, ennenkö toiminta jää tyhjän päälle. Lisäkoulutuksella voitaisiin saada myös seittitoimintaa uusille paikkakunnille.

Toiminnan monipuolisuuden säilyttäminen ja nuorten äänen kuunteleminen toiminnan suunnittelussa myös jatkossa on ensiarvoisen tärkeää. Myös uudistuminen ja ajan hermolla pysyminen on merkittävää, jotta nuoret saadaan pysymään mukana toiminnassa. Vammaisten nuorten yhdenvertaisuuden ja osallisuuden kannalta olisi tärkeää, että järjestettäisiin myös yhteisiä tapahtumia muiden nuorisjärjestöjen, kuten Allianssin kanssa. Näin nuoret pääsisivät oikeasti tekemisiin keskenään ja vammaisuus olisi sivuseikka; vammaiset nuoret ovat nuoria siinä, missä muutkin. Tällainen toiminta voisi pitkällä aika välillä parantaa myös yleistä asenneilmapiiriä yhteiskunnassa.

Lisäksi on yhä pidettävä huolta siitä, että tapahtumien kustannukset pysyvät kohtuullisina ja avustajan mukaanotto on helppoa, eikä turhia lisäkustannuksia synny. Myös yleisavustajat ovat tärkeä osa toiminnan onnistumista varsinkin, niille, jotka tarvitsevat vain vähän apua tai oman avustajan mukaan saamisessa on haasteita. Vaikka kustannukset tulee pitää kohtuullisina, on myös tärkeää pitää huolta siitä, että seittitoiminta säilyttää edelleen paikkansa asioiden mahdollistajana ja nuoret saavat edelleen uusia kokemuksia ja onnistumisen elämyksiä.